

[Hauch.]

tiden har medført, været i allerhøjeste Grad besværlig og, jeg kan sige, skæbnsvanger. Hele den økonomiske Politik, der blev Resultatet af Verdenskrigen, da denne var sluttet, og som havde til Maal, at hvert enkelt Folkesamfund for sig skulde søge at indrette sig paa at fremstille, hvad man havde Brug for, saaledes at man blev tvunget til at isolere sig fra andre, har for et Samfund som vort, og navnlig for det danske Landbrug med den overordentlig store Produktion baade i Forhold til vort Lands Areal og i Forhold til Folketallet, været i allerhøjeste Grad vanskelig og farlig. Jeg kan tilføje, at Samhandelen paa et Omraade, som har betydelig økonomisk Interesse for Landet som Helhed, nemlig med vor store Nabo mod Syd, efterhaanden er visnet hen. Jeg haaber og tror, det maa være foreløbigt, jeg haaber og tror, det maa være muligt, i Virkeligheden til Interesse for begge Parter, paa ny at opfriske disse Handelsmuligheder. Men saaledes som det tegnede sig for dansk Landbrug ved de Foranstaltninger, man mødte, maatte man navnlig med den største Ængstelse se paa den Udvikling, der, om end sent saa dog tilstrækkelig tydeligt og klart udtalt, fandt Sted i England i Tilknytning til de Interesser, som det engelske Folkesamfund havde sammen med deres Dominions, deres Kronlande og deres Kolonier. Gennem to Slægtled har det danske Landbrug oparbejdet et Marked i England, et Marked, der var til Fordel for vore Producenter, og som jo ogsaa maa have været til Fordel — det nægter ingen — for Konsumenterne paa den anden Side Havet, og der syntes nu at opstaa en Situation, som vilde gøre det overordentlig vanskeligt at fortsætte denne Samhandel under Forhold, der kunde være i nogen Grad betryggende for vort Landbrugs Produktion.

Bestræbelserne for at samle hele det engelske Rige i en økonomisk Helhed, der kunde forsyne sig selv, maatte herhjemme skabe en ganske betydelig Uro og Ængstelse, og det var jo da ogsaa Tilfældet. Man havde ganske vist fra engelsk Side fremhævet, at naar de Aftaler, som man maatte træffe med Dominions, var sluttet, vilde man fra engelsk Side være villig til at optage Forhandlinger med andre Lande, med hvem man havde økonomiske Fællesinteresser, først med de nordiske Lande og først og fremmest med Danmark, hvorfra Befolkningens Forsyning med Levnedsmidler i saa stor Udstrækning finder Sted. Men Situationen skabte alligevel stor Ængstelse indenfor Landbruget og derigennem inden-

for hele Samfundet. Det var jo i første Række Spørgsmaalet, om det skulde være muligt for England indenfor en forholdsvis kort Tid at naa til at kunne undvære de Hovedprodukter, som vi nu med saa stor Energi havde oparbejdet i den Kvalitet, som Englænderne ønskede, og paa et meget stort og udbredt Marked derovre. Derfor var det ogsaa naturligt, at vi herhjemme tog Opgaven op i Forbindelse med Spørgsmaalet om en Forhandling.

Jeg vil gerne benytte Lejligheden til at sige herom, at jeg tror, det var rigtigt, da Udenrigsministeriet tog det Standpunkt i denne Sag, at alle Erhverv, hvis Interesser blev berørt deraf, fik Lejlighed til fra første Færd at følge disse Forhandlinger og deres Tilrettelæggelse. Jeg tror ogsaa at turde sige, at det var af overordentlig stor Betydning under Forhandlingerne, at man havde Repræsentanter med for de Erhverv, som var stærkt berørt af de foreliggende Spørgsmaal. Det gav en Sikkerhed i Forhandlingerne og en Mulighed for Handlerekraft, som var af stor Betydning, da vi naaede hen mod Forhandlingernes Slutning.

I og for sig har man jo ikke fra dansk Side nogen Grund til at glæde sig over denne Overenskomst. Man har Grund til at beklage, at den i det hele taget er nødvendig, at Forholdene har udviklet sig paa en saadan Maade, at det er nødvendigt at træffe saadanne Aftaler med de Mennesker, som man har handlet med, og med hvem det er en økonomisk Livsbetingelse for os, at man ogsaa i Fremtiden kan handle. Hvad Overenskomstens Enkeltheder angaar, som jeg ikke her skal komme nærmere ind paa, fordi ærede Medlemmer jo med saa megen Interesse har fulgt dette Arbejde og studeret det, efterhaanden som det er kommet frem, skal jeg sige, at der naturligvis er gjort Indrømmelser fra begge Sider, meget betydelige Indrømmelser i Forhold til den fuldkommen frie Tilstand, som tidligere har hersket. Det er min personlige Opfattelse, at vi her har faaet en saadan Overenskomst, at vi tør sige, at det under de foreliggende Omstændigheder, saa vidt man kunde se, ikke var muligt at faa den bedre. Men derfor kan vi jo godt udtale vor Beklagelse af, at vi overhovedet er nødt til at træffe en saadan Overenskomst, og at der ogsaa i denne findes Enkeltheder, som paa visse Punkter binder os paa en Maade, som ikke kan være behagelig for os.

Det, man har opnaaet gennem Overenskomsten, knytter sig jo til den Sikkerhed, som vi nu har i de kommende tre Aar for, at vore væsentlige Salgsvarer,